

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Marie Turkové v právní věci žalobce: **G. T.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 21. 3. 2006, č. j. 28 Cad 71/2005 – 35,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení označeného usnesení Krajského soudu v Hradci Králové č. j. 28 Cad 71/2005 - 35, ze dne 21. 3. 2006, kterým tento soud zamítl žádost stěžovatele o ustanovení zástupce v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované č. j. X, ze dne 15. 10. 2004, o nepřiznání částečného invalidního důchodu z důvodu nesplnění podmínky poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti pro vznik částečné invalidity.

V žalobě podané ke Krajskému soudu v Ostravě dne 9. 11. 2004 se stěžovatel domáhal zrušení označeného rozhodnutí žalované. Ve vztahu k souzené věci uvedl, že nesouhlasí s medicínským posouzením svého zdravotního stavu posudkovým lékařem, který stanovil pokles jeho schopnosti výdělečné činnosti pouze o 25%. Dle názoru stěžovatele jeho pracovní neschopnost neodpovídá tomuto rozhodnutí. Dle svého tvrzení trpí zejména bolestmi krční a bederní páteře, a to v důsledku pracovního úrazu, který utrpěl dne 9. 4. 1999 při práci v dole. Pro svůj zdravotní stav stěžovatel není schopen vykonávat žádnou pracovní činnost.

Z těchto důvodů stěžovatel požádal o zrušení rozhodnutí žalované a vrácení věci k dalšímu řízení. Přitom rovněž požádal soud o osvobození od soudních poplatků.

Na návrh Krajského soudu v Ostravě rozhodl Nejvyšší správní soud usnesením č. j. Nad 9/2005 – 16, ze dne 23. 11. 2005, o přikázání věci Krajskému soudu v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“) z důvodu vhodnosti, neboť stěžovatel se toho času nalézal ve výkonu trestu ve Věznici Valdice, tj. soudu, v jehož obvodu se věznice nachází.

Doplněním ze dne 2. 3. 2006 požádal stěžovatel znovu o osvobození od soudních poplatků z důvodu své neuspokojivé sociální situace, a zároveň také o ustanovení zástupce v souladu s ustanovením § 35 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

Krajský soud rozhodl o této žádosti označeným usnesením, jímž žádost stěžovatele zamítl. V odůvodnění tohoto rozhodnutí vyšel z dikce ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s., podle něhož lze vydat kladné rozhodnutí za splnění obou zákonem vyžadovaných podmínek obsažených v tomto ustanovení, tedy jednak splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků, a jednak potřeba ochrany práv žalobce (krajský soud v označeném usnesení uvádí opakovaně § 35 odst. 7 s. ř. s., avšak dle smyslu tohoto rozhodnutí je zřejmé, že aplikoval ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s., které tyto podmínky přiznání bezplatného zastoupení skutečně upravuje). Poukázal také na skutečnost, že řízení ve věci přezkumu rozhodnutí žalované je založeno na hodnocení důkazů o zdravotním stavu stěžovatele, kterými jsou jednak povinný důkaz v podobě posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR (dále jen „PK MPSV“), a dále v případě pochybností soudu o objektivitě a věrohodnosti tohoto posudku pak i další doplnění dokazování. Soud vyjádřil přesvědčení, že při rozhodování o žádosti stěžovatele není nezbytně nutné zohlednit omezení žalobce spočívající v jeho zařazení ve výkonu trestu odnětí svobody, neboť jeho právo osobně jednat před soudem není touto skutečností nijak dotčeno. Své rozhodnutí soud podpořil odkazem na judikát Nejvyššího správního soudu č. j. 4 As 21/2004 - 64, ze dne 27. 5. 2004 (Ej 331/2004), podle něhož je hlavním kritériem při hodnocení podmínky potřeby ochrany práv žalobce při rozhodování o ustanovení zástupce formální a obsahová úroveň žaloby. Pokud stěžovatel neuvede žádný důvod, kterým by svou způsobilost hájit se sám před soudem zpochybnil, soud žádost jako nedůvodnou zamítne, aniž by se musel zabývat splněním dalších podmínek ustanovení § 35 odst. 7 s. ř. s., tj. podmínkami pro osvobození od soudních poplatků.

V kasační stížnosti podané proti tomuto usnesení stěžovatel uvedl, že s ohledem na své majetkové poměry vystupoval od začátku v řízení sám. Dále zdůraznil, že neznalost procesního práva a jeho zhoršený zdravotní stav i po duševní stránce může pro něho mít katastrofální následky po stránce hmotného zabezpečení. Proto stěžovatel znovu zopakoval svou žádost o ustanovení advokáta k ochraně svých práv a požádal o zjednání nápravy. Zároveň uvedl, že si je vědom toho, že pro řízení před Nejvyšším správním soudem musí být zastoupen advokátem. S podáním kasační stížnosti u krajského soudu spojil stěžovatel také žádost o připuštění dalších důkazů s tím, že trvá na pořízení znaleckého posudku z oboru medicíny. V této žádosti také stěžovatel poukázal na vyjádření vězeňského lékaře Vazební věznice v Brně z roku 2003, které mělo svědčit pro jeho částečnou invaliditu.

Ve své reakci na poučení o složení senátu doručené Nejvyššímu správnímu soudu dne 18. 7. 2006 stěžovatel uvedl, že žádné námítky proti složení senátu nevznášá. Přitom opětovně zopakoval své požadavky na osvobození od soudních poplatků a ustanovení advokáta s tím,

že odkázal na existenční důležitost tohoto řízení pro svou osobu. Také zdůraznil, že jeho žádost o přiznání částečného invalidního důchodu byla již jednou zamítnuta Krajským soudem v Ostravě (rozsudkem č. j. 21 Ca 129/2002 – 93), a to dle jeho mínění proto, že netrval na nařízení soudního znaleckého posudku z oboru medicíny.

Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal, zda jsou dány všechny formální náležitosti kasační stížnosti. Zjistil, že kasační stížnost byla podána včas a je proti napadenému rozhodnutí přípustná za podmínek ustanovení § 102 a 104 s. ř. s. Nejvyšší správní soud ve světle své předchozí ustálené judikatury projednal kasační stížnost i vzdor absenci povinného zastoupení stěžovatele advokátem, neboť povaha rozhodnutí – zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce stěžovatele – proti němuž kasační stížnost směřuje, vylučuje, aby nedostatek podmínky povinného zastoupení bylo možno považovat za překážku, která by bránila věcnému projednání kasační stížnosti (srv. např. rozsudek sp. zn. 4 As 21/2004 ze dne 27. 5. 2004, www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Chyby v psaní, které se krajský soud dopustil v odůvodnění, když místo ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. uvedl opakovaně ustanovení § 35 odst. 7 téhož zákona, nepovažuje Nejvyšší správní soud za vadu, která by zakládala nezákonnost tohoto rozhodnutí, neboť krajský soud subsumoval věc materiálně správně pod ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s., což z odůvodnění usnesení nade vší pochybnost vyplývá. Jedná se tak o pouhou chybu v psaní, která nemá vliv na zákonnost rozhodnutí ve věci a kterou může předseda senátu za podmínek § 54 s. ř. s. opravit i bez návrhu. Tohoto pochybení se uvedený soud dopustil zřejmě proto, že před novelou soudního řádu správního, provedenou zákonem č. 413/2005 Sb., bylo obsahově totožné ustanovení začleněno v odst. 7 § 35 s. ř. s.

Jak vyplývá z dikce ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s., jsou pro předsedu senátu rozhodujícího o žádosti navrhovatele o ustanovení zástupce směrodatná dvě kritéria: předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a potřeba ochrany práv navrhovatele. Pokud jedna z podmínek splněna není, je pak nadbytečné zabývat se posuzováním splnění podmínky druhé – v daném případě předpokladů pro osvobození od soudních poplatků.

Důvodem pro zamítnutí žádosti bylo v tomto případě nesplnění jedné z podmínek, a to potřeby ochrany práv stěžovatele. Soud interpretoval toto ustanovení v kontextu judikatury Nejvyššího správního soudu v tom smyslu, že je třeba zkoumat, do jaké míry je stěžovatel schopen hájit v řízení svá práva bez pomoci zástupce. Na míru této schopnosti lze usoudit dle názoru soudu především z kvality podání stěžovatele, zejména žaloby, která byla v tomto případě srozumitelná a téměř bez vad a nedostatků. Krajský soud zhodnotil i aktuální faktické poměry stěžovatele (výkon trestu), přičemž v nich neshledal důvod zakládající potřebu ochrany práv stěžovatele. Nejvyšší správní soud se s tímto hodnocením ztotožňuje, avšak dodává, že hledisek, která je zapotřebí při zkoumání naplnění této podmínky a jimiž by byla dána potřeba ochrany práv stěžovatele, je vícero.

Jak bylo již dříve zdejším soudem judikováno, je nutno při posouzení této podmínky přihlížet rovněž ke zdravotnímu stavu se zřetelem na intelektuální zdatnost stěžovatele, osobnostní poměry účastníka řízení a zejména úroveň povědomí o jeho právech v soudním procesu (srv. rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 6 Azs 27/2004, ze dne 28. 4. 2004, www.nssoud.cz). Z komplexního posudkového zhodnocení zdravotního stavu stěžovatele provedeného PK MPSV vyplývá, že stěžovatel netrpí žádnou vážnou psychickou poruchou, která by mohla mít relevantní negativní dopad na jeho schopnost vystupovat sám v řízení před soudem. Rovněž ze všech podání učiněných stěžovatelem je zřejmé poměrně vysoké právní povědomí jak o procesních otázkách, tak i otázkách hmotněprávních. Po vyhodnocení všech těchto skutečností tedy v daném případě lze mít za to, že stěžovatel je schopen sám v řízení vystupovat, podávat návrhy a celkově chápat význam a dopady vedeného řízení pro svou osobu. Nejvyšší správní soud dodává, že stěžovatel tím, že spolu s kasační stížností proti napadenému usnesení podal soudu návrh na připuštění znaleckého posudku z oboru medicíny, prokázal, že je schopen takový procesní úkon učinit i bez pomoci zástupce. Co se týče potřeby zastoupení stěžovatele v dalším průběhu řízení, lze dát za pravdu názoru krajského soudu, že postup soudu v řízení ve věci nepřiznání invalidního důchodu vychází z hodnocení odborných znaleckých posudků, jež by případná účast zástupce stěžovatele v tomto řízení nebyla s to zásadně ovlivnit.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji jako takovou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, které mu vznikly. Žalované nelze s odkazem na § 60 odst. 2 s. ř. s. náhradu nákladů řízení přiznat.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku n e j s o u opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. května 2007

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu